

دانشگاه آزادی‌ها با ۱۰۷ دستاورد جدید می‌آیند

فرهنگستان

دانشگاه
یکشنبه ۱۶ آذر ۱۴۰۴ | شماره ۴۵۹۵ | WWW.FDN.IR

نمایندگان ایران در نخستین مجمع پژوهش‌های علوم انسانی و اجتماعی بریکس مطرح کردند

پیشنهاد تدوین منشور حکمرانی هوش مصنوعی بریکس

نمایندگان ایران در نخستین مجمع پژوهش‌های علوم انسانی و اجتماعی بریکس مطرح کردند

پیشنهاد تدوین منشور حکمرانی هوش مصنوعی بریکس

نخستین مجمع بریکس در حوزه «پژوهش‌های علوم انسانی و اجتماعی» و نیز اولین نشست کارگروه این حوزه روزهای ۲۴ تا ۲۸ نوامبر ۲۰۲۵ در حاشیه «کنگره

دانشمندان جوان» در سوچی روسیه برگزار شد.

دو محور «علوم انسانی و اجتماعی» در کشورهای بریکس در عصر جهانی شدن و دیجیتال شدن» که بر تحولات اجتماعی، نهادها و سرمایه انسانی متمرکز بود و «علم‌سنجی و ارزیابی R&D» که به سیاست‌های علمی و فناوری و طراحی شاخص‌های مشترک برای سنجش نظام‌های علم و فناوری اختصاص داشت برای این نشست طراحی و برنامه‌ریزی شده بود. رضا حافظی، شهرد نصری و پروانه آقانی از اعضای هیئت‌علمی مؤسسه تحقیقات سیاست علمی کشور (NRISP) که به نمایندگی از جمهوری اسلامی ایران در این نشست حضور پیدا کرده و در سخنرانی‌های جداگانه تأکید کردند که «علوم اجتماعی و انسانی از طریق روش‌های گوناگون خلق ارزش، به حل مسائل و آبر چالش‌های جامع کمک کرده و مأموریت‌بنیادی خود را تحقق می‌بخشد. افزون بر این، اعتماد، بنیان ضروری‌ای است که آینده، نوآوری و سرمایه انسانی را به یکدیگر پیوند می‌دهد؛ چراکه بدون آن، نوآوری ناپایدار شده و سیاست‌ها و واکنشی می‌شوند.»

رضا حافظی، عضو گروه پژوهشی مطالعات آینده علم و فناوری مؤسسه تحقیقات سیاست علمی کشور در محور دوم در نشستی با محوریت «نقش پژوهش‌های اجتماعی و انسانی در شکل‌دهی به سیاست‌های STI کشورهای عضو بریکس» در پیوند مهارت‌های انسانی، اعتماد اجتماعی و گذار موفق دیجیتال تأکید کرد و پیشنهاد ایجاد «هاب آینده‌پژوهی بریکس» زیر نظر کارگروه برای انجام مطالعات آینده، تحلیل سیاستی و توسعه شاخص‌ها در حوزه علم، فناوری و نوآوری؛ و نیز تشکیل «زیرگروه‌سنجها و آلتیمتریکس» را به عنوان ابزارهای علمی حکمرانی آینده‌گر در حوزه علم، فناوری و نوآوری در کشورهای بریکس مطرح کرد.

شهرد نصری و پروانه آقانی دیگر نمایندگان ایران نیز در محور دوم در نشست با محوریت «افق‌های همکاری بریکس در علوم انسانی و اجتماعی» و عنوان «از درجه یک منشور چهارلنزی: راهبرد بریکس برای ابرچالش‌ها در علوم اجتماعی و انسانی» که بر انواع مسیرهای ارزش آفرینی در علوم انسانی و اجتماعی و مواجهه با ابرچالش‌ها تمرکز داشت، پیشنهاد تدوین «منشور بریکس در زمینه حکمرانی هوش مصنوعی» را ارائه کردند تا چهارچوبی هنجاری و مبتنی بر ارزش‌های مشترک برای توسعه و کاربرد مسئولانه این فناوری فراهم شود. آنها در ادامه، بر ضرورت ایجاد سازوکار پایدار تأمین مالی، از طریق سازماندهی «شورای پژوهشی بریکس در حوزه علوم انسانی و اجتماعی» و تقویت شبکه‌ای از نهادهای علمی و آموزشی در قالب «آکادمی با شبکه علوم انسانی و اجتماعی بریکس» برای تمرکز بر چالش‌هایی چون اخلاق هوش مصنوعی، شکاف دیجیتالی و انسجام اجتماعی تأکید کردند.

گفتنی است هیئت ایرانی ضمن قراردادی از میزبانی روسیه، آمادگی کشورمان را برای میزبانی نشست حضوری کارگروه در بهار ۲۰۲۶ و همچنین برگزاری سومین مجمع بریکس در حوزه علوم انسانی و اجتماعی در سال ۲۰۲۷ اعلام کرده است، اقدامی که می‌تواند نقش ایران را در شکل دادن به دستور کار آینده بریکس در عرصه علوم انسانی و اجتماعی برجسته‌تر سازد.

آغاز شمارش معکوس بزرگ‌ترین رویداد پژوهشی کشور

دانشگاه آزادی‌ها با ۱۰۷ دستاورد جدید می‌آیند

سارا طاهری
خبرنگار گروه دانشگاه

هفته پایانی آذرماه، فرصتی است برای برجسته کردن دستاوردهای پژوهشی و فناوری کشور؛ هفته‌ای که تمامی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی در سطح ملی گرد هم می‌آیند تا دستاوردها و نوآوری‌های خود را به نمایش بگذارند و مسیر توسعه علمی و فناوری کشور را مرور کنند. امسال، دانشگاه آزاد اسلامی با حضوری گسترده، ۵۸ واحد دانشگاهی خود را از ۳۱ استان کشور در بیست‌وششمین نمایشگاه دستاوردهای پژوهش و فن بازار مشارکت داده است. در این دوره، ۱۰۷ محصول نوآورانه و فناوریانه دانشگاه‌ها از ۱۰۷ مجموعه فنوار ارائه می‌شود؛ محصولاتی که همگی یا کاملاً جدید هستند یا نسخه جدید و متمایزی از یک دستاورد قبلی تر - حدود ۳۸ درصد محصولات ارائه شده در این نمایشگاه توسط شرکت‌های دانش‌بنیان ارائه شده‌اند. در کنار برنامه‌های هفته پژوهش، مراسم تقدیر از پژوهشگران و فناوران نیز برگزار می‌شود. ۳۷۰ پژوهشگر و ۳۷۰ فنوار برتر دانشگاه‌ها در سطح کشور تقدیر می‌شوند و ۸ فنوار و پژوهشگر برتر در هر استان نیز جایزه ویژه دریافت خواهند کرد. علاوه بر این، در سطح ملی، معاونین پژوهشی برتر نیز در هجدهمین نشست سراسری معاونین پژوهش، فناوری و علمی دانشگاه مورد تقدیر قرار می‌گیرند. این رویدادنه تنها فرصتی برای نمایش توانمندی‌های دانشگاه آزاد است، بلکه بستری فراهم می‌کند تا تعامل میان دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها، سرمایه‌گذاران و مسئولان اجرایی کشور شکل گیرد و زمینه آغاز همکاری‌ها و قراردادهای فناورانه جدید فراهم شود. در این گزارش در گفت‌وگو با عبداله محمدی، مدیرکل شبکه پژوهشی و آزمایشگاهی دانشگاه آزاد به جزئیات حضور دانشگاه آزاد در نمایشگاه هفته پژوهش و جزئیات تقدیر از فناوران پرداخته‌ایم که در ادامه از نظر می‌گذرانید.

■ ■ ■

عبداله محمدی، مدیرکل شبکه پژوهشی و آزمایشگاهی دانشگاه آزاد اسلامی، در توضیح فلسفه نام‌گذاری هفته پایانی آذرماه به عنوان «هفته پژوهش» گفت: «همانند بسیاری حوزه‌ها، لازم است هر سال یک موضوع مهم در بازه‌ای زمانی مشخص مورد توجه ویژه قرار گیرد تا ضمن بازنگری در عملکرد گذشته، اهمیت آن بار دیگر برجسته شود.» به گفته او، تعیین این هفته فرصتی فراهم می‌کند تا وضعیت پژوهش و فناوری در کشور به صورت متمرکز ارزیابی شود. محمدی با اشاره به رویکرد کلان نظام در حمایت از پژوهش و فناوری اضافه کرد: «در اغلب شعارهای سال که از سوی مقام معظم رهبری تعیین می‌شود، مؤلفه‌های پژوهش و فناوری حضور پررنگی دارد. از دیدگاه ایشان، پیشرفت واقعی کشور زمانی رقم می‌خورد که در این حوزه حرفی برای گفتن وجود داشته باشد. همین نگاه موجب شده است که دانشگاه‌ها نیز هر سال تلاش کنند از مسیر پژوهش و فناوری در تحقق شعار سال نقش آفرینی کنند.» مدیرکل شبکه پژوهشی و آزمایشگاهی دانشگاه آزاد اسلامی با اشاره به شعار سال جاری با عنوان «سرمایه‌گذاری برای تولید» تصریح کرد: «برای تحقق این شعار، تدوین یک نقشه راه مشخص در حوزه پژوهش و فناوری ضروری است. بهره‌برداری مؤثر از فناوری و تبدیل آن به محصول و خدمات، یکی از محورهای اصلی این نقشه راه به شمار می‌آید.» محمدی با بیان اینکه هفته پژوهش و فناوری تنها به دانشگاه آزاد محدود نمی‌شود، خاطر نشان کرد: «این مناسبت یک

رویداد ملی است که در آن تلاش می‌شود فعالیت‌های پژوهشی و فناورانه بیش از گذشته برجسته و نمایان شود.» به گفته او، پرداختن به این حوزه به یک هفته خلاصه نمی‌شود و عملاً به ماه پژوهش و فناوری تبدیل شده و مجموعه‌های مختلف علمی و دانشگاهی در آن نقش دارند.

او در باره روند اجرای برنامه‌ها در دانشگاه آزاد توضیح داد: «در سطح واحدها و استان‌ها، سه هفته نخست آذرماه به اجرای برنامه‌های متعدد و مفصل اختصاص دارد. در ادامه، هفته پایانی آذرماه به جمع‌بندی فعالیت‌ها و ارائه نتایج اختصاص می‌یابد. به هر حال در صف اتفاقات خوب رقم می‌خورد و سازمان مرکزی دانشگاه جمع‌بندی را انجام داده و در این مرحله چند برنامه منسجم برگزار می‌کند تا دستاوردهای واحدها در سطح ملی ارائه و دیده شود.»

ارائه ۱۰۷ محصول دانشگاه آزادی در نمایشگاه

مدیرکل شبکه پژوهشی و آزمایشگاهی دانشگاه آزاد، درباره جزئیات حضور دانشگاه آزاد در نمایشگاه هفته پژوهش امسال اظهار کرد: «این دوره، بیست‌وششمین نمایشگاه دستاوردهای پژوهش و فن بازار است و دانشگاه آزاد در تمامی دوره‌ها حضور داشته است.» او یادآور شد که حضور دانشگاه آزاد طی سال‌های اخیر دست‌خوش تحول شده و تمرکز آن به صورت جدی بر حوزه فناوری قرار گرفته است. محمدی با اشاره به تغییر و یک‌درد در نحوه ارائه دستاوردها توضیح داد: «چند سال است که حضور دانشگاه آزاد بیشتر شرکت‌محور شده و تلاش می‌شود بخش فناوری در برجسته‌تر نمایش داده شود. امسال تلاش کرده‌ایم علاوه بر رویکرد شرکت‌محور، فعالیت‌های ذاتاً پژوهشی دانشگاه‌ها نیز پررنگ شود.» به گفته او در این زمینه، تیم حوزه کتابخانه‌ها به مدیریت دکتر افتخاری مدیرکل کتابخانه‌ها، مجلات، انتشارات علمی و علم‌سنجی نیز برای نمایش بخش پژوهشی دانشگاه مشارکت خواهد کرد.

به گفته او، در دعوت‌نامه اولیه حضور ۳۰ استان پیش‌بینی شده بود، اما با پیگیری‌های انجام گرفته و مقررد تمام استان‌ها نماینده داشته‌باشند. محمدی افزود: «در حال حاضر حدود ۱۰۷ محصول آماده ارائه در نمایشگاه است. وقتی از محصول سخن می‌گوییم، باید توجه داشت که هر شرکت ممکن است چندین محصول داشته باشد، اما تنها یک محصول را به صورت برجسته ارائه می‌کند و باقی محصولات می‌توانند در کنار محصول اصلی معرفی شوند.»

محمدی ادامه داد: «بنابراین در مجموع در مجموع ۱۰۷ شرکت از ۳۱ استان و ۵۸ واحد دانشگاهی ۱۰۷ محصول ثبت‌شده جدید در نمایشگاه ارائه خواهند شد.» او همچنین به پراکندگی محصولات اشاره کرد و گفت: «همانند سال‌های گذشته، استان تهران بیشترین تعداد محصول را دارد. پس از آن، آذربایجان شرقی از نظر تعداد محصول در رتبه دوم قرار می‌گیرد. استان اردبیل نیز محصولات قابل توجهی ارائه کرده و استان کرمان نیز تعداد زیادی محصول دارد. سایر استان‌ها نیز بین یک تا چند محصول ارائه خواهند کرد.» مدیرکل شبکه پژوهشی و آزمایشگاهی دانشگاه آزاد اعلام کرد: «نمایشگاه از ۲۲ تا ۲۵ آذرماه برگزار می‌شود و استان‌ها محصولات خود را در این بازه به صورت رسمی ارائه خواهند داد.» محمدی در پاسخ به پرسشی درباره تعداد محصولات جدید دانشگاه آزاد در نمایشگاه امسال تصریح کرد: «تمام تلاش ما این بوده است که محصولات

جدید یا محصولاتی که در دوره‌های قبل حضور داشته‌اند اما پیشرفتی در آن‌ها ایجاد شده، انتخاب شوند. عملاً می‌توانم بگویم که همه محصولات ما یا جدید هستند یا یک گام به رشد برداشته‌اند و محصولی وجود ندارد که دقیقاً مشابه دوره قبل باشد.»

۷ حوزه ارائه محصولات دستاوردهای دانشگاه

او با اشاره به تلاش برای پوشش حوزه‌های مختلف فناوری اظهار کرد: «حدود هفت حوزه اصلی را مدنظر قرار داده‌ایم. برای مثال در حوزه دارو و فرآورده‌های پیشرفته محصول داریم. همچنین در زمینه سخت‌افزار، برق، الکترونیک، لیزر و فوتونیک، فناوری اطلاعات و ارتباطات، کشاورزی، فناوری زیستی و صنایع نیز محصول ارائه می‌شود.» محمدی افزود: «در بخش ماشین‌آلات و تجهیزات پیشرفته، مواد پیشرفته، محصولات مبتنی بر فناوری شیمیایی و همچنین تجهیزات و ملزومات پزشکی نیز محصولاتی آماده عرضه داریم. تلاش شده است حوزه‌های مختلف به صورت جامع پوشش داده شود.» مدیرکل شبکه پژوهشی و آزمایشگاهی دانشگاه آزاد درباره شیوه انتخاب شرکت‌ها توضیح داد: «فرایند انتخاب مانند دوره‌های گذشته بر اساس سامانه ثبت‌نام انجام می‌شود. شرکت‌ها اطلاعات خود را در سامانه ثبت می‌کنند و پس از آن تیم داور و سرپرستی دکتر بهزادی‌پور مدیرکل مراهای نوآوری دانشگاه آزاد، سابقه محصول، میزان نوآوری، جدید بودن، بازار محصول و همچنین وضعیت دانش‌بنیان بودن یا نبودن را بررسی می‌کنند.»

۳۸ درصد محصولات تولیدی شرکت‌های دانش بنیان است

محمدی در ادامه افزود: «از میان بیش از صد شرکت حاضر، حدود ۴۰ شرکت دانش‌بنیان هستند؛ یعنی مجوز دانش‌بنیانی خود را از معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری دریافت کرده‌اند. به عبارت دیگر، حدود ۳۸ درصد محصولات ارائه‌شده در این نمایشگاه توسط شرکت‌های دانش‌بنیان هستند.» او همچنین به پراکندگی محصولات اشاره کرد و گفت: «برای نمونه، کامپوزیت که از افتخارات دانشگاه است و اخیراً آخرین استانداردهای آن اخذ شده، در قالب مخازن کامپوزیتی در یک غرفه مجزا ارائه می‌شود تا بازدیدکنندگان مستقیماً این دستاوردها را مشاهده کنند.» او ادامه داد: «در حوزه لیزر نیز واحد علوم و تحقیقات محصولی دارد که دانشگاه در آن سرمایه‌گذار و سهام‌دار است؛ این محصول نیز به صورت مجزا در نمایشگاه دیده خواهد شد. همچنین شبکه جلیب دانشگاه نیز به شکل کامل، از تولید تا مصرف و تجهیزات مرتبط، در قالب یک غرفه مستقل به نمایش گذاشته می‌شود تا به طور ویژه مورد توجه قرار گیرد.» به گفته او، هدف از این کار آن است که ظرفیت‌ها و سرمایه‌گذاری‌های

صندوق رفاه دانشجویان وزارت علوم
از این پس همه وام‌های خود را در بستر «ردا کارت» ارائه می‌کند

همه آنچه باید از رفاه کارت دانشجویی بدانید

مؤثر دانشگاه در حوزه فناوری به صورت ملموس تر برای مخاطبان و فعالان اکوسیستم پژوهش و فناوری کشور قابل مشاهده باشد.

نمایشگاه؛ نقطه آغاز همکاری‌ها

مدیرکل شبکه پژوهشی و آزمایشگاهی دانشگاه آزاد در پاسخ به پرسشی درباره خروجی‌های مورد انتظار از هفته پژوهش اظهار کرد: «هدف اصلی از برگزاری نمایشگاه این است که توانمندی‌های دانشگاه‌ها در کنار سایر دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌های کشور نشان دهیم. همان‌طور که مستحضر هستید، این نمایشگاه به میزبانی وزارت علوم برگزار می‌شود و بیشتر دانشگاه‌ها برای اینکه از یکدیگر بیاموزیم و به یکدیگر کمک کنیم. این هدف همانند سایر نمایشگاه‌ها، یکی از مهم‌ترین ارزش‌های حضور ما محسوب می‌شود.» محمدی در تشریح دیگر اهداف حضور دانشگاه آزاد در نمایشگاه هفته پژوهش اظهار کرد: «یکی از مخاطبان مهم نمایشگاه، مصرف‌کنندگان فناوری، سرمایه‌گذاران و مسئولانی هستند که می‌توانند از شرکت‌های فناور حمایت کنند.»

به گفته او، حضور این گروه‌ها در نمایشگاه فرصتی ایجاد می‌کند تا محصولات و توانمندی‌های شرکت‌های دانشگاهی به شکل مستقیم دیده و شناخته شوند.

مدیرکل شبکه پژوهشی و آزمایشگاهی دانشگاه آزاد در ادامه خاطر نشان کرد: «این امکان وجود دارد که نمایشگاه آغازگر اتفاقات مثبت برای شرکت‌های ما باشد؛ شرکت‌ها شناخته شوند و بتوانند قراردادهای جدید امضا کنند.» او تأکید کرد: «همیشه هدف گذاری ما این بوده است که هر شرکت حداقل یک موافقت‌نامه یا تفاهم‌نامه برای قرارداد داشته باشد. حتی اگر قرارداد نهایی نشود، یک تفاهم اولیه برای همکاری هدف مهمی محسوب می‌شود. ان شاء الله خدا کمک کند که در این دوره نیز بتوانیم این اتفاقات را رقم بزنیم.»

گستره فعالیت‌های استان‌ها در هفته پژوهش

محمدی به حجم بالای برنامه‌های استان‌ها اشاره کرد و گفت: «در سطح استان‌ها بیش از هزار نشست تخصصی، بیش از ۴۰۰ رویداد مرتبط با برگزار خواهد شد. همچنین بیش از ۷۰۰ سخنرانی ترویجی و آموزشی، رونمایی از محصولات جدید، مسابقات پژوهشی و بازدیدهای علمی پیش‌بینی شده است. استان‌ها موظف شده‌اند یک روز را به عنوان «در باز» به خانواده‌ها اختصاص دهند تا از آزمایشگاه‌ها و امکانات واحدها بازدید کنند. این برنامه‌ها در حال حاضر در حال برگزاری در استان‌ها است. ما نیز در این مراسم‌ها شرکت خواهیم کرد. به عنوان نمونه، هفته آینده، واحد کرمانشاه میزبان معاون تحقیقات و نوآوری جدید دانشگاه خواهد بود و دیدگاه‌های ایشان در این استان ارائه خواهد شد تا حمایت‌های لازم برای توسعه فعالیت‌ها فراهم شود. در واقع این اولین استانی است که میزبان معاون تحقیقات، فناوری و نوآوری جدید خواهد بود.»